

Kde Východ znamená Západ

UKRAJINSKÁ ODĚSA

Ta otázka vám bude neodbytně bloudit hlavou po celou dobu, co se budete procházet centrem. Odjeli jste na Východ, čekali tam postsovětský šlendrián a místo toho se octli na Západě. Co to má znamenat?

Vpřípadě největšího černomořského přístavu, ukrajinské Oděsy, je nutno upravit geografická měřítka. Z pohledu Středoevropana je město sice na Východě, obyvatel někdejšího SSSR ji však vidí jako jihozápad někdejšího sovětského impéria.

A od těchto jemných paradoxů se v Oděse odvíjí skoro vše. Násilná sovětizace potlačovala jinakost a minulost osekávala tak, aby se vešla do nevzhledných socialistických kadlubů, z nichž se měl odlévat nový svět. Bizarní plán v tomto městě naštěstí tak docela nevyšel. Oděsa svou životaschopnost začala znovu odhalovat po pádu rudého impéria.

Mnoho způsobů Oděsy

Proto ji lze dnes „zažít“ na mnoho způsobů. Oko turisty může vnímat město třeba takto: bulváry francouzského stíhu lemované stromy a reklamními panely na západní zboží, převážně upravené fasády paláců městského centra, obchody zásobené zbožím, obrovský přístav, v němž se bez ustání překládají zásilky zboží z celého světa. Jméno zakladatele přístavu Španěla De Ribase nese hlavní nákupní třída města – Děribasovská s desítkami restaurací, nákupních center i divadel.

I beznadějnými zácpami aut v ulicích se Oděsa, v níž dnes žije přes milion lidí, podobá západním metropolím. Přezdívalo se jí kdysi „malá Paříž“. Proč ne? Jen zaprášené moskviče a žigulíky, které zahlédnete v záplavě aut drahých značek, připomenou, že jste jinde. Podobně jako robustní otlučené „gruzovíky“, nákladáky, s jejichž pomocí cestáři opravují silnice. Ulice křižují letité tramvaje české výroby.

Město v dnešní podobě existuje nějakých dvě stě let. Ovšem dávno v historii zde měli Řekové kolonii Odessos, poté po staletí území ovládali Tataři z Krymu a následně Turci. Na sklonku 18. století místo obsadili Rusové a carevna Kateřina II. rozhodla, že zde vybuduje město a přístav. Její nástupce Alexandr I. pověřil správou města válečného spojence, vévodu Armanda de Richelieu, což se ukázalo jako osvědčené rozhodnutí. Francouzský šlechtic, který snížil daně a pětinu obecních příjmů z přístavních obchodů věnoval na zvelebování města, je považován za „otce zakladatele“ Oděsy. ➔

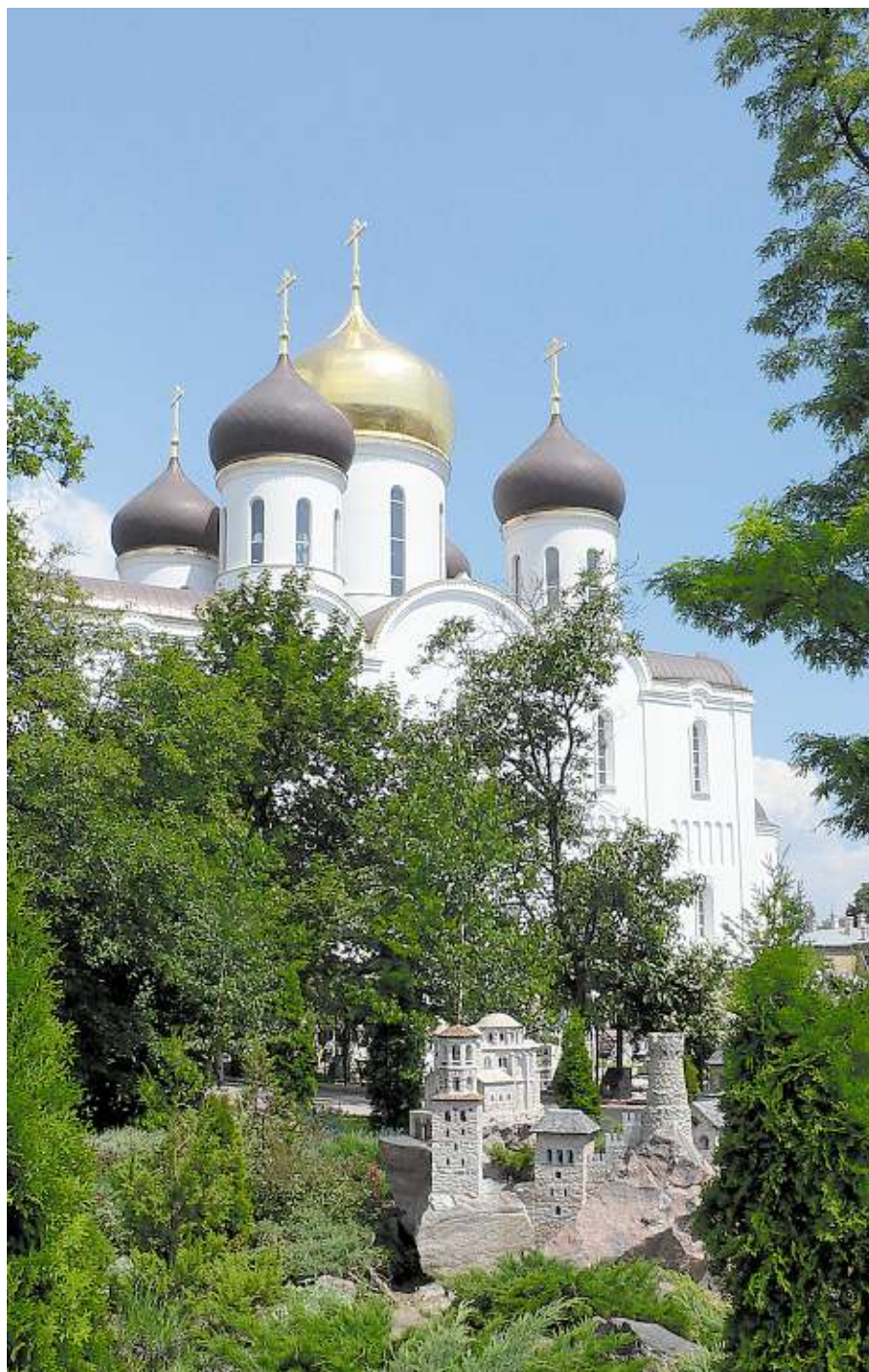

FOTO: PETR ORSAG

Pravoslavný klášter na předměstí Oděsy.